Kamala D. Harris
Attorney General
State of California

Աղբյուրներով Marsy-ի քարտ

Կալիֆորնիայի սահմանադրությունը, Յոդված 1, Բաժին 28(b), ոճիրի զոհերին շնորհում է որոշակի իրավունքներ: Այդ իրավունքները ներառում են.

1. **Արդարություն եւ Հարգանք** – Որպեսզի անձը հանուն իր անձի գաղտնիության եւ արժանապատվության արժանանա արդար եւ հարգալից վերաբերմունքի, եւ քրեական կամ պատանեկան դատավարության ընթացքում զերծ լինի հարձակման, ահաբեկման եւ չարաշահումի ենթարկվելուց:
2. **Պաշտպանություն Ամբաստանյալից** – Տրամաբանորեն պաշտպանված լինել ամբաստանյալից եւ այն մարդկանցից, ովքեր գործում են ամբաստանյալի անունից:
3. **Երաշխավորության եւ Ազատ Թողնելու Պայմանները Որոշելիս Զոհի Անվտանգության Նկատառումներ** – Ամբաստանյալի երաշխավորագնի եւ ազատ թողնելու պայմանները որոշելիս նկատի ունենալ զոհի եւ զոհի ընտանիքի անվտանգությունը:
4. **Գաղտնի Տեղեկությունների Բացահայտման Կանխարգելումը** – Կանխել գաղտնի տեղեկության կամ անձնական տվյալների բացահայտումը ամբաստանյալի կամ նրա փաստաբանի կամ որեւէ այլ անձի կողմից, ով գործում է ամբաստանյալի անունից, որը կարող է օգտագործվել զոհի գտնվելու վայրը որոշելու կամ հարձակվելու նրա կամ նրա ընտանիքի վրա եւ կամ որը կբացահայտի զոհի բժշկական կամ խորհրդատվական բուժման ընթացքում գաղտնի հաղորդակցություններ կամ որոնք այլապես օրենքով առանձնահատուկ կամ գաղտնի են:
5. **Ամբաստանյալի Կողմի Հետ Հարցազրույցից Հրաժարվելը** – Ամբաստանյալի կամ նրա փաստաբանի կամ ամբաստանյալի անունից գործող որեւէ անձի կողմից որեւէ հարցազրույցի, վկայություն տալու կամ որեւէ բան բացահայտելու մասին առաջարկ մերժելը եւ նման հարցազրույց վարելու տրամաբանական պայմանների ապահովումը, որին զոհը հավանություն կտա:
6. **Խորհրդակցություն Մեղադրողի Հետ եւ Նախնական Դատավարության Վկայության Ծանուցում** – Տրամաբանական կերպով ծանուցել եւ տրամաբանական կերպով խորհրդակցել մեղադրող գործակալության հետ, ըստ խնդրագրի, եթե մեղադրող կողմը գիտի ամբաստանյալին, նրա ձերբակալման վերաբերյալ, առաջադրված մեղադրանքների, որոշել արդյոք ամբաստանյալը պետք է հանձնվի եւ ըստ խնդրագրի ծանուցված եւ տեղեկացված լինել նախքան տվյալ գործի նախնական որեւէ դատավարություն:
7. **Դռնբաց Դատաքննության մասին Ծանուցում եւ Ներկայություն** – Տրամաբանական կերպով ծանուցել բոլոր դռնբաց դատաքննությունների մասին, ներառյալ օրինազանցության դատաքննությունները, ըստ խնդրագրի, որին ամբաստանյալը եւ մեղադրող կողմը իրավասու են ներկա գտնվելու, եւ պայմանական կամ հետ-մեղադրական ազատ արձակման բոլոր դատաքննություններին, եւ ներկա գտնվելու բոլոր նման դատաքննություններին:
8. **Ներկայություն Դատաքննություններին եւ Տեսակետների Արտահայտություն** – Լսելի լինել, ըստ խնդրագրի, որեւէ դատաքննության, առնչուած որեւէ օրինազանցության դատաքննության, այդ թվում՝ ձերբակալությունից հետո ազատ արձակման որոշում, խնդրագրի ներկայացում, դատավճիռ, բանտարկությունից հետո ազատ արձակման վճիռ, եւ կամ որեւէ այլ դատաքննություն, որի ընթացքում զոհի իրավունքները խնդրո առարկա են:
9. **Հապճեպ դատաքննություն եւ Դատական Գործի ըստ պահանջի Եզրակացություն** – Դատական գործի արագ դատավարություն եւ ճշգրիտ ու վերջնական եզրակացություն եւ դատավճռից հետո գործին առնչվող որեւէ դատաքննություն:
10. **Տեղեկությունների Մատակարարում Պայմանական Դատապարտվածների Բաժանմունքին** – Տեղեկություն մատակարարել պայմանական դատապարտվածների բաժանմունքի պաշտոնյային, որը նախքան դատավճիռը հետաքննություն է կատարում զոհի կամ նրա ընտանիքի անդամների վրա հարձակումի հետեւանքի եւ դատավճռի որեւէ առաջարկության՝ նախքան ամբաստանյալին դատապարտելը:
11. **Նախա-դատավճռի Տեղեկագիր Ստանալը** – Ըստ խնդրագրի, առկայության դեպքում, երբ տրամադրելի է ամբաստանյալին, ստանալ նախադատավճռի տեղեկագիրը, բացի այն պարագաներից, երբ դա օրենքով գաղտնի է պահվում:
12. **Տեղեկություն Դատապարտումի, Դատավճռի, Բանտարկության, Ազատ Արձակման եւ Փախուստի Մասին** – Ըստ խնդրագրի, տեղեկացվել դատապարտումի, դատավճռի, բանտարկության տեղի եւ ժամանակի մասին կամ ամբաստանյալի տեղափոխության, նախապես որոշված արձակման ամսաթվի մասին եւ ամբաստանյալի արձակման կամ կալանավայրից փախուստի մասին:
13. **Փոխհատուցում**
    A. Կալիֆորնիայի Բնակիչների աներկբայելի դիտավորությունն է, որ այն բոլոր մարդիկ, ովքեր ոճրային արարքների հետեւանքով կորուստներ են ունեցել, պետք է իրավունք ունենան պահանջել եւ ապահովել փոխհատուցում այն մարդկանցից, ովքեր իրենց կորուստներ պատճառող ոճիրներ են գործել:
    B. Փոխհատուցումը յուրաքանչյուր գործի դեպքում պետք է ապահովվի բոլոր դատապարտված հանցագործների կողմից, անկախ դատավճռից կամ հարկադրված կարգադրությունից, որի դեպքում զոհը կորուստ է ունեցել:
    C. Դրամական բոլոր վճարումները, դրամները եւ գույքը, որ հավաքված է այն մարդուց, ում կարգադրված է փոխհատուցում վճարել, նախ պետք է պարտավորեցվի վճարել սահմանված գումարը՝ որպես փոխհատուցում զոհին:
14. **Ըստ Պահանջի Ունեցվածքի Հատուցումը** – Ունեցվածքի ըստ պահանջի հատուցում, երբ այն իբրեւ իրեղեն ապացույց պետք չէ:

Kamala D. Harris
Attorney General
State of California

Աղբյուրներով Marsy-ի քարտ

Կալիֆորնիայի սահմանադրությունը, Յոդված 1, Բաժին 28(b), ոճիրի զոհերին շնորհում է որոշակի իրավունքներ: Այդ իրավունքները ներառում են.

1. **Արդարություն եւ Հարգանք** – Որպեսզի անձը հանուն իր անձի գաղտնիության եւ արժանապատվության արժանանա արդար եւ հարգալից վերաբերմունքի, եւ քրեական կամ պատանեկան դատավարության ընթացքում զերծ լինի հարձակման, ահաբեկման եւ չարաշահումի ենթարկվելուց:
2. **Պաշտպանություն Ամբաստանյալից** – Տրամաբանորեն պաշտպանված լինել ամբաստանյալից եւ այն մարդկանցից, ովքեր գործում են ամբաստանյալի անունից:
3. **Երաշխավորության եւ Ազատ Թողնելու Պայմանները Որոշելիս Զոհի Անվտանգության Նկատառումներ** – Ամբաստանյալի երաշխավորագնի եւ ազատ թողնելու պայմանները որոշելիս նկատի ունենալ զոհի եւ զոհի ընտանիքի անվտանգությունը:
4. **Գաղտնի Տեղեկությունների Բացահայտման Կանխարգելումը** – Կանխել գաղտնի տեղեկության կամ անձնական տվյալների բացահայտումը ամբաստանյալի կամ նրա փաստաբանի կամ որեւէ այլ անձի կողմից, ով գործում է ամբաստանյալի անունից, որը կարող է օգտագործվել զոհի գտնվելու վայրը որոշելու կամ հարձակվելու նրա կամ նրա ընտանիքի վրա եւ կամ որը կբացահայտի զոհի բժշկական կամ խորհրդատվական բուժման ընթացքում գաղտնի հաղորդակցություններ կամ որոնք այլապես օրենքով առանձնահատուկ կամ գաղտնի են:
5. **Ամբաստանյալի Կողմի Հետ Հարցազրույցից Հրաժարվելը** – Ամբաստանյալի կամ նրա փաստաբանի կամ ամբաստանյալի անունից գործող որեւէ անձի կողմից որեւէ հարցազրույցի, վկայություն տալու կամ որեւէ բան բացահայտելու մասին առաջարկ մերժելը եւ նման հարցազրույց վարելու տրամաբանական պայմանների ապահովումը, որին զոհը հավանություն կտա:
6. **Խորհրդակցություն Մեղադրողի Հետ եւ Նախնական Դատավարության Վկայության Ծանուցում** – Տրամաբանական կերպով ծանուցել եւ տրամաբանական կերպով խորհրդակցել մեղադրող գործակալության հետ, ըստ խնդրագրի, եթե մեղադրող կողմը գիտի ամբաստանյալին, նրա ձերբակալման վերաբերյալ, առաջադրված մեղադրանքների, որոշել արդյոք ամբաստանյալը պետք է հանձնվի եւ ըստ խնդրագրի ծանուցված եւ տեղեկացված լինել նախքան տվյալ գործի նախնական որեւէ դատավարություն:
7. **Դռնբաց Դատաքննության մասին Ծանուցում եւ Ներկայություն** – Տրամաբանական կերպով ծանուցել բոլոր դռնբաց դատաքննությունների մասին, ներառյալ օրինազանցության դատաքննությունները, ըստ խնդրագրի, որին ամբաստանյալը եւ մեղադրող կողմը իրավասու են ներկա գտնվելու, եւ պայմանական կամ հետ-մեղադրական ազատ արձակման բոլոր դատաքննություններին, եւ ներկա գտնվելու բոլոր նման դատաքննություններին:
8. **Ներկայություն Դատաքննություններին եւ Տեսակետների Արտահայտություն** – Լսելի լինել, ըստ խնդրագրի, որեւէ դատաքննության, առնչուած որեւէ օրինազանցության դատաքննության, այդ թվում՝ ձերբակալությունից հետո ազատ արձակման որոշում, խնդրագրի ներկայացում, դատավճիռ, բանտարկությունից հետո ազատ արձակման վճիռ, եւ կամ որեւէ այլ դատաքննություն, որի ընթացքում զոհի իրավունքները խնդրո առարկա են:
9. **Հապճեպ դատաքննություն եւ Դատական Գործի ըստ պահանջի Եզրակացություն** – Դատական գործի արագ դատավարություն եւ ճշգրիտ ու վերջնական եզրակացություն եւ դատավճռից հետո գործին առնչվող որեւէ դատաքննություն:
10. **Տեղեկությունների Մատակարարում Պայմանական Դատապարտվածների Բաժանմունքին** – Տեղեկություն մատակարարել պայմանական դատապարտվածների բաժանմունքի պաշտոնյային, որը նախքան դատավճիռը հետաքննություն է կատարում զոհի կամ նրա ընտանիքի անդամների վրա հարձակումի հետեւանքի եւ դատավճռի որեւէ առաջարկության՝ նախքան ամբաստանյալին դատապարտելը:
11. **Նախա-դատավճռի Տեղեկագիր Ստանալը** – Ըստ խնդրագրի, առկայության դեպքում, երբ տրամադրելի է ամբաստանյալին, ստանալ նախադատավճռի տեղեկագիրը, բացի այն պարագաներից, երբ դա օրենքով գաղտնի է պահվում:
12. **Տեղեկություն Դատապարտումի, Դատավճռի, Բանտարկության, Ազատ Արձակման եւ Փախուստի Մասին** – Ըստ խնդրագրի, տեղեկացվել դատապարտումի, դատավճռի, բանտարկության տեղի եւ ժամանակի մասին կամ ամբաստանյալի տեղափոխության, նախապես որոշված արձակման ամսաթվի մասին եւ ամբաստանյալի արձակման կամ կալանավայրից փախուստի մասին:
13. **Փոխհատուցում**
    A. Կալիֆորնիայի Բնակիչների աներկբայելի դիտավորությունն է, որ այն բոլոր մարդիկ, ովքեր ոճրային արարքների հետեւանքով կորուստներ են ունեցել, պետք է իրավունք ունենան պահանջել եւ ապահովել փոխհատուցում այն մարդկանցից, ովքեր իրենց կորուստներ պատճառող ոճիրներ են գործել:
    B. Փոխհատուցումը յուրաքանչյուր գործի դեպքում պետք է ապահովվի բոլոր դատապարտված հանցագործների կողմից, անկախ դատավճռից կամ հարկադրված կարգադրությունից, որի դեպքում զոհը կորուստ է ունեցել:
    C. Դրամական բոլոր վճարումները, դրամները եւ գույքը, որ հավաքված է այն մարդուց, ում կարգադրված է փոխհատուցում վճարել, նախ պետք է պարտավորեցվի վճարել սահմանված գումարը՝ որպես փոխհատուցում զոհին:
14. **Ըստ Պահանջի Ունեցվածքի Հատուցումը** – Ունեցվածքի ըստ պահանջի հատուցում, երբ այն իբրեւ իրեղեն ապացույց պետք չէ:

Armenian

15. **Ազնիվ Խոսքի Հիման Վրա Ազատ Արձակվելու Գործընթացի Ծանուցագիր Եւ Ազնիվ Խոսքով Ազատ Արձակվելը** – Ազնիվ խոսքի բոլոր գործընթացների մասին տեղեկանալը, ազնիվ խոսքի գործընթացին մասնակցելը, նախքան իշխանությունների կողմից հանցագործի ազնիվ խոսքը հաշվի առնելը նրանց տեղեկություններ փոխանցելը, եւ ըստ խանդրագրի, ծանուցվելը ազնիվ խոսքով կամ այլ հիմամբ հանցագործի ազատ արձակումի մասին:

16. **Զոհի եւ Հանրության Անվտանգությունը իբրեւ Ազնիվ Խոսքով Ազատվելու Գործոններ** – Զոհի, զոհի ընտանքի եւ հանրության անվտանգությունը նկատի ունենալ նախքան որեւէ ազնիվ խոսքով կամ այլ հետ-դատավճռային որոշումներով ազատ արձակման որոշում կայացնելը:

17. **Տեղեկություն Այս 16 Իրավունքների Մասին** – Տեղեկացված լինել 1-ից 16-րդ պարբերություններում թվարկված իրավունքների մասին:

Գլխավոր Դատախազի Զոհերի Ծառայությունների Միավոր – Մատակարարում է տեղական զոհերի/վկաների մասին տեղեկություններ, աշխարհագրական աղբյուրների մասին տեղեկատվություն եւ ոճիրի զոհերին բողոքարկման կարգավիճակի մասին տեղեկություն: Ձեր տեղական Զոհ-վկաների Աջակցության Կենտրոնից Տեղեկության աղբյուրների մասին իմանալու համար, կամ բողոքարկման կարգավիճակի մասին տեղեկագիր ունենալու համար զանգահարեք **1-877-433-9069** հեռախոսահամարով: Marsy-ի օրենքի մասին հավելյալ տեղեկությունների համար այցելեք Գլխավոր դատախազի կայքը հետեւյալ հասցեով *www.ag.ca.gov/victimservices*

****

Լրացուցիչ աղբյուրներ

Գլխավոր դատախազը չի վավերացնում, պատասխանատվություն չի ստանձնում կամ չի վերահսկում հետեւյալ կազմակերպությունների եւ գործակալությունների տեսակետները, ծառայությունները եւ տեղեկությունները:

Զոհերի Փոխհատուցման Ծրագիր – Օգնություն հետեւյալ դեպքերի զոհերին. հարձակում, հարբած մեքենա վարել, երեխայի չարաշահում, մարդասպանություն, հետապնդում, տնային վայրագություն, գողություն եւ մարդկանց մաքսանենգություն: **Զոհերի Փոխհատուցումը կարող է օգնել վճարելու՝** հոգեկան առողջության խորհրդատվության, թաղման ծախսերի, եկամտի կորստի, ոճրի տեղանքի մաքրման, վերատեղավորման, բժշկական եւ ատամնաբուժական ծախսերի համար: Հավելյալ տեղեկությունների համար կապվեք ձեր տեղական Վկա-զոհերի կամ Զոհերի Փոխհատուցման եւ Պետական Բողոքների Խորհրդին՝ **1-800-777-9229** հեռախոսահամարով: *www.vcgcb.ca.gov/victims*

Կալիֆորնիայի Ուղղիչ եւ Վերականգնողական Բաժանմունք, Զոհի եւ Վերապրողի եւ Իրավունքների եւ Ծառայությունների Գրասենյակ – Տրամադրում է տեղեկություն փաստակար օրինազանցի ազատ արձակման, հատուցման բավարարման, ազնիվ խոսքի պայմանների եւ ազնիվ խոսքի դատական լսումների մասին, երբ վտանգավոր օրինազանցը արգելափակված է բանտում: **1-877-256-6877** *www.cdcr.ca.gov/victim_services*

McGeorge School of Law (ՄկՋորջի անվան Իրավաբանության Դպրոց) – Ոճրի Զոհերի Աղբյուրների Կենտրոն – Տրամադրում է հատուցման տեղեկության հետ միասին զոհերի համար աղբյուրներ՝ ըստ իրենց աշխարհագրական շրջանի, քաղաքացիական հայցերի, տնային վայրագության, չափահասների չարաշահումի, երեխայի չարաշահման, հաշմանդամների չարաշահման, զոհերի իրավունքների եւ փոխհատուցման մասին:
1-800-Victims *www.1800victims.org*

Տնային Վայրագության Ազգային Թեժ Գիծ – 24 ժամ տնային վայրագության թեժ գծի աղբյուրներ: **1-800-799-SAFE TTY: 1-800-787-3224** *www.ndvh.org*

Չափահասների Պաշտպանության Գավառային Կապի Տեղեկություն (Չափահասների չարաշահում) – Կայքը ցանկագրում է Կալիֆորնիայում յուրաքանչյուր գավառի համար 24 ժամվա թեժ գծի հեռախոսահամարներ: *www.cdss.ca.gov/agedblinddisabled/PG2300.htm*

Երեխայի Չարաշահման Ազգային Թեժ Գիծ – Երեխայի Չարաշահման Մշակում եւ Կանխարգելում: **1-800-4-A-CHILD** *www.childhelp.org/pages/hotline-services*

Բռնաբարության, Չարաշահման եւ Արյունապղծության Ազգային Ցանցի Թեժ Գիծ – Տրամադրում է սեռային հարձակման զոհերի անվճար, գաղտնի ծառայություններ:
1-800-656-HOPE *www.rainn.org*

Մարդկանց Մաքսանենգության Ազգային Աղբյուրների Կենտրոնի Թեժ Գիծ – 24 ժամվա տեղեկագրման խորհուրդների եւ տեղական հակամաքսանենգային ծառայությունների եւ հայցման տեղեկության հետ կապվելու թեժ գիծ:
1-888-373-7888 *www.traffickingresourcecenter.org*

Կալիֆորնիայի Հեռախոսակապի Փոխանցման Ծառայություն – Խուլ- համրերի կամ ծանր լսողությամբ զանգահարողների համար՝ **հավաքել 711: TTY/HCO/VCO ձայնից ձայն, անգլերենի համար՝** 1-800-735-2929, **եւ իսպաներենի՝** 1-800-855-3000: **Ձայնային՝ TTY/VCO/HCO-ին. անգլերենի համար հավաքել՝** 1-800- 735-2922 **եւ իսպաներենի համար՝** 1-800-855-3000. **Մեկից կամ մեկին խոսքից խոսք – անգլերենի եւ իսպաներենի համար ՝** 1-800-854-7784:

****

“Զոհը” սահմանվում է ըստ Կալիֆորնիայի սահմանադրության որպես “մի անձ, որ տուժվում է ուղղակի կամ սպառնալիքի տակ՝ ֆիզիկական, հոգեկան կամ ֆինանսական փասս է կրում, իբրեւ հետեւանք կատարման կամ ոճրագործության կատարման փորձի կամ հանցագործության: “Զոհ” հասկացությունը նույնպես իր մեջ ներառում է անձի կինը/ամուսինը, ծնողները, երեխաները, ազգականները կամ խնամակալը եւ ներառում է ոճիրի մահացած մի զոհի իրավական ներկայացուցիչ, որն անչափահաս է կամ ֆիզիկապես կամ հոգեպես անընդունակ է դարձել: “Զոհ” հասկացությունը իր մեջ չի ընդգրկում մի անձ, որ հանցանքի համար խնամատարության մեջ է, ամբաստանյալը եւ կամ մի անձ, ում դատարանը գտնում է որպես մեկին, որը առաւելագույնս պիտի չգործեր անչափահաս զոհի օգտին:” (Կալիֆորնիայի Սահմանադրություն հոդված I, § 28(e):)

Զոհը, զոհի վարձված իրավաբանը, զոհի օրինական ներկայացուցիչը կամ դատախազը ըստ զոհի խնդրանքի կարող են պարտադրել վերեւում նշված իրավունքները որեւիցե դատի կամ բողոքարկման դատարանում՝ տվյալ գործի վրա իբրեւ իրավունքի իրավասություն: (Կալիֆորնիայի Սահմանադրության հոդված I, § 28(c)(1):)

Զոհերի Ծառայության Միավոր, սեպտեմբեր 2011

Funding is made possible through the United States Department of Justice, Victims of Crime Act, 2010-VA-GX-0087.

15. **Ազնիվ Խոսքի Հիման Վրա Ազատ Արձակվելու Գործընթացի Ծանուցագիր Եւ Ազնիվ Խոսքով Ազատ Արձակվելը** – Ազնիվ խոսքի բոլոր գործընթացների մասին տեղեկանալը, ազնիվ խոսքի գործընթացին մասնակցելը, նախքան իշխանությունների կողմից հանցագործի ազնիվ խոսքը հաշվի առնելը նրանց տեղեկություններ փոխանցելը, եւ ըստ խանդրագրի, ծանուցվելը ազնիվ խոսքով կամ այլ հիմամբ հանցագործի ազատ արձակումի մասին:

16. **Զոհի եւ Հանրության Անվտանգությունը իբրեւ Ազնիվ Խոսքով Ազատվելու Գործոններ** – Զոհի, զոհի ընտանքի եւ հանրության անվտանգությունը նկատի ունենալ նախքան որեւէ ազնիվ խոսքով կամ այլ հետ-դատավճռային որոշումներով ազատ արձակման որոշում կայացնելը:

17. **Տեղեկություն Այս 16 Իրավունքների Մասին** – Տեղեկացված լինել 1-ից 16-րդ պարբերություններում թվարկված իրավունքների մասին:

Գլխավոր Դատախազի Զոհերի Ծառայությունների Միավոր – Մատակարարում է տեղական զոհերի/վկաների մասին տեղեկություններ, աշխարհագրական աղբյուրների մասին տեղեկատվություն եւ ոճիրի զոհերին բողոքարկման կարգավիճակի մասին տեղեկություն: Ձեր տեղական Զոհ-վկաների Աջակցության Կենտրոնից Տեղեկության աղբյուրների մասին իմանալու համար, կամ բողոքարկման կարգավիճակի մասին տեղեկագիր ունենալու համար զանգահարեք **1-877-433-9069** հեռախոսահամարով: Marsy-ի օրենքի մասին հավելյալ տեղեկությունների համար այցելեք Գլխավոր դատախազի կայքը հետեւյալ հասցեով *www.ag.ca.gov/victimservices*

****

Լրացուցիչ աղբյուրներ

Գլխավոր դատախազը չի վավերացնում, պատասխանատվություն չի ստանձնում կամ չի վերահսկում հետեւյալ կազմակերպությունների եւ գործակալությունների տեսակետները, ծառայությունները եւ տեղեկությունները:

Զոհերի Փոխհատուցման Ծրագիր – Օգնություն հետեւյալ դեպքերի զոհերին. հարձակում, հարբած մեքենա վարել, երեխայի չարաշահում, մարդասպանություն, հետապնդում, տնային վայրագություն, գողություն եւ մարդկանց մաքսանենգություն: **Զոհերի Փոխհատուցումը կարող է օգնել վճարելու՝** հոգեկան առողջության խորհրդատվության, թաղման ծախսերի, եկամտի կորստի, ոճրի տեղանքի մաքրման, վերատեղավորման, բժշկական եւ ատամնաբուժական ծախսերի համար: Հավելյալ տեղեկությունների համար կապվեք ձեր տեղական Վկա-զոհերի կամ Զոհերի Փոխհատուցման եւ Պետական Բողոքների Խորհրդին՝ **1-800-777-9229** հեռախոսահամարով: *www.vcgcb.ca.gov/victims*

Կալիֆորնիայի Ուղղիչ եւ Վերականգնողական Բաժանմունք, Զոհի եւ Վերապրողի եւ Իրավունքների եւ Ծառայությունների Գրասենյակ – Տրամադրում է տեղեկություն փաստակար օրինազանցի ազատ արձակման, հատուցման բավարարման, ազնիվ խոսքի պայմանների եւ ազնիվ խոսքի դատական լսումների մասին, երբ վտանգավոր օրինազանցը արգելափակված է բանտում: **1-877-256-6877** *www.cdcr.ca.gov/victim_services*

McGeorge School of Law (ՄկՋորջի անվան Իրավաբանության Դպրոց) – Ոճրի Զոհերի Աղբյուրների Կենտրոն – Տրամադրում է հատուցման տեղեկության հետ միասին զոհերի համար աղբյուրներ՝ ըստ իրենց աշխարհագրական շրջանի, քաղաքացիական հայցերի, տնային վայրագության, չափահասների չարաշահումի, երեխայի չարաշահման, հաշմանդամների չարաշահման, զոհերի իրավունքների եւ փոխհատուցման մասին:
1-800-Victims *www.1800victims.org*

Տնային Վայրագության Ազգային Թեժ Գիծ – 24 ժամ տնային վայրագության թեժ գծի աղբյուրներ: **1-800-799-SAFE TTY: 1-800-787-3224** *www.ndvh.org*

Չափահասների Պաշտպանության Գավառային Կապի Տեղեկություն (Չափահասների չարաշահում) – Կայքը ցանկագրում է Կալիֆորնիայում յուրաքանչյուր գավառի համար 24 ժամվա թեժ գծի հեռախոսահամարներ: *www.cdss.ca.gov/agedblinddisabled/PG2300.htm*

Երեխայի Չարաշահման Ազգային Թեժ Գիծ – Երեխայի Չարաշահման Մշակում եւ Կանխարգելում: **1-800-4-A-CHILD** *www.childhelp.org/pages/hotline-services*

Բռնաբարության, Չարաշահման եւ Արյունապղծության Ազգային Ցանցի Թեժ Գիծ – Տրամադրում է սեռային հարձակման զոհերի անվճար, գաղտնի ծառայություններ:
1-800-656-HOPE *www.rainn.org*

Մարդկանց Մաքսանենգության Ազգային Աղբյուրների Կենտրոնի Թեժ Գիծ – 24 ժամվա տեղեկագրման խորհուրդների եւ տեղական հակամաքսանենգային ծառայությունների եւ հայցման տեղեկության հետ կապվելու թեժ գիծ:
1-888-373-7888 *www.traffickingresourcecenter.org*

Կալիֆորնիայի Հեռախոսակապի Փոխանցման Ծառայություն – Խուլ- համրերի կամ ծանր լսողությամբ զանգահարողների համար՝ **հավաքել 711: TTY/HCO/VCO ձայնից ձայն, անգլերենի համար՝** 1-800-735-2929, **եւ իսպաներենի՝** 1-800-855-3000: **Ձայնային՝ TTY/VCO/HCO-ին. անգլերենի համար հավաքել՝** 1-800- 735-2922 **եւ իսպաներենի համար՝** 1-800-855-3000. **Մեկից կամ մեկին խոսքից խոսք – անգլերենի եւ իսպաներենի համար ՝** 1-800-854-7784:

****

“Զոհը” սահմանվում է ըստ Կալիֆորնիայի սահմանադրության որպես “մի անձ, որ տուժվում է ուղղակի կամ սպառնալիքի տակ՝ ֆիզիկական, հոգեկան կամ ֆինանսական փասս է կրում, իբրեւ հետեւանք կատարման կամ ոճրագործության կատարման փորձի կամ հանցագործության: “Զոհ” հասկացությունը նույնպես իր մեջ ներառում է անձի կինը/ամուսինը, ծնողները, երեխաները, ազգականները կամ խնամակալը եւ ներառում է ոճիրի մահացած մի զոհի իրավական ներկայացուցիչ, որն անչափահաս է կամ ֆիզիկապես կամ հոգեպես անընդունակ է դարձել: “Զոհ” հասկացությունը իր մեջ չի ընդգրկում մի անձ, որ հանցանքի համար խնամատարության մեջ է, ամբաստանյալը եւ կամ մի անձ, ում դատարանը գտնում է որպես մեկին, որը առաւելագույնս պիտի չգործեր անչափահաս զոհի օգտին:” (Կալիֆորնիայի Սահմանադրություն հոդված I, § 28(e):)

Զոհը, զոհի վարձված իրավաբանը, զոհի օրինական ներկայացուցիչը կամ դատախազը ըստ զոհի խնդրանքի կարող են պարտադրել վերեւում նշված իրավունքները որեւիցե դատի կամ բողոքարկման դատարանում՝ տվյալ գործի վրա իբրեւ իրավունքի իրավասություն: (Կալիֆորնիայի Սահմանադրության հոդված I, § 28(c)(1):)

Զոհերի Ծառայության Միավոր, սեպտեմբեր 2011

Funding is made possible through the United States Department of Justice, Victims of Crime Act, 2010-VA-GX-0087.